

L'escola Barrufet és una escola pública situada al barri de Sants de Barcelona. Des de l'any 2000 està ubicada en una antiga fàbrica tèxtil, El Vapor Vell, i a partir de llavors es va començar a ampliar de manera progressiva fins a acabar convertint-se en un centre de dues línies; això significa que actualment té 450 alumnes entre P3 i sisè de primària.

Els trets d'identitat que defineixen la nostra escola, i que estan recollits en el projecte educatiu de centre, són: escola participativa, pluralista, arrelada i oberta a l'entorn, i coeducativa. Destaquem l'apartat de l'escola participativa, en què hi consta que:

El diàleg i la participació són fonamentals per al funcionament de l'escola, que s'enriqueix i creix amb les aportacions de tothom que hi vulgui col·laborar.

La tasca educativa de l'escola es fonamenta en la interrelació entre les persones que la formen, el respecte mutu, el diàleg, la reflexió, la col·laboració i la solidaritat.

D'altra banda, en la línia metodològica del nostre projecte educatiu de centre expliquem que:

Entenem l'ensenyament com un procés que ha de promoure capacitats que ajudin els alumnes a créixer en el coneixement propi, en la llibertat personal, en la creativitat, en el sentit crític, i també en el sentit de la responsabilitat social.

En tota l'activitat del centre s'haurà de tenir present l'educació dels valors, que impregnaran de convivència i interrelació qualsevol relació escolar.

L'escola ha adoptat diversos mecanismes pedagògics per aconseguir aquestes finalitats; un dels que ens funciona des de fa molts anys per concretar el projecte pedagògic, en l'aspecte de participació, és el del **consell de classe**.

El consell de classe és l'eina que permet viure la democràcia i la participació, gestionar els conflictes, prendre consciència de grup (entendre que el grup és més que la suma de les persones que el componen), i adquirir responsabilitats i compromisos individualment i col·lectivament; és el moment per gestionar la vida del grup (decidir quins càrrecs fan falta, de quina manera es repartiran els càrrecs, com es distribuiran les taules, etc.); i és l'espai on opinar, valorar, fer propostes, etc., sobre tot allò que passa a la classe (relacions amb els companys, relacions amb el professorat, relacions amb altres grups, etc.) per tal de, de manera conjunta, fer propostes de millora i anar trobant solucions als conflictes.

El mestre tutor és qui s'encarrega d'ajudar a gestionar el temps, a reflexionar i a arribar a acords. A més, ha de buscar estratègies perquè tothom intervingui en aquest procés. Per fer-ho, ha de desenvolupar el sentiment d'empatia, saber-se posar en el lloc de l'altre. A vegades s'arriba a un acord per votacions, però en altres ocasions es busca un punt d'unió i consens. Aquest paper de la persona adulta és central en els primers cursos i va passant a un segon pla a mesura que els nens creixen, de manera que quan arriben a sisè la majoria de nens saben demanar la paraula, demanar als companys que no repeteixin coses que ja s'han dit, establir (depenent del temps) quan es fa un torn tancat d'intervencions, valorar les intervencions dels altres, respectar els torns de paraula, etc.

El consell de classe està fixat en l'horari setmanal de cada grup, des de P5, i es realitza amb el tutor. En el consell de classe, alumnes i tutor formen un cercle per tal que tots es vegin bé i quedin integrats en el grup. A P3 i P4 es fa

“la rotllaneta”, espai i temps diari en què els infants expliquen les seves vivències, contenen notícies, valoren com avancen els projectes i treballs, etc.

Cada grup decideix com gestionar el consell de classe: hi ha grups que per fer les propostes utilitzen sobres o capses, grups que fan les propostes utilitzant un full que pengen en una paret de l'aula, grups que tenen un conseller i un secretari, grups que tenen dos consellers, grups que apunten els acords en una llibreta i cada setmana els revisen, grups que pengen els acords en un lloc visible, etc.

L'any 2008, a partir de l'elaboració d'un projecte d'innovació en coeducació, vam començar a desenvolupar el **consell d'escola**. A partir de les reflexions que vam fer al claustre, vam decidir incorporar aquesta activitat en el nostre dia a dia. Ens vam adonar que hi havia situacions, propostes i activitats que calia organitzar i/o valorar conjuntament i que, per tant, no es podien resoldre en el marc del consell de classe. Calia algun tipus d'organització més àmplia.

El consell d'escola es reuneix aproximadament cada tres setmanes. Cada grup classe, des de P5 fins a sisè, escull un representant perquè participi en el consell (a P5, com que és el primer any, n'hi van dos). També hi assisteixen sempre dos representants de l'equip de mestres, que habitualment són el cap d'estudis i un altre representant de l'equip de coordinació. A més, a vegades hi van mestres convidats per algun aspecte concret (per exemple, quan es fa la valoració d'alguna festa hi va algun professor de la comissió organitzadora).

Cada grup classe disposa d'una llibreta de consell en la qual anota les propostes i aportacions que fa per al consell d'escola.

Al començament, durant el consell d'escola, qui apuntava els acords eren els mateixos

infants, però a causa d'això el consell es feia molt feixuc i lent; ara, un dels mestres fa una acta formal que s'envia a totes les classes, a tot el professorat i també a la persona responsable del servei de mitja pensió. Aquí en teniu un exemple:

RESUM DEL CONSELL D'ESCOLA, 23 de novembre del 2011

Hi assisteixen:

a) En representació de l'alumnat:

- P5 Rinoceronts: Arkaitz i Gigliola
- P5 Dofins: Adrià i Lola
- 1r Guepards: Lúa
- 1r Cavalls: Oriol
- 2n Exploradors: Arturo
- 2n Planetes: Anna
- 3r Volcans: Gerard
- 3r Vampirs: Mireia
- 4t Por: Sanam
- 4t Meteorits: Pau
- 5è A: David
- 5è B: Ainhoa
- 6è A: Aina
- 6è B: Marc

b) En representació del claustre: Rosa i Anna. Mestres de pràctiques: Pili, Laia i Guillem.

1. Valoració de les postals de les nostres vacances

- Feia molta il·lusió veure les postals a la porta, conèixer llocs on no havies estat mai i descobrir el que havien fet altres nens.
- Moltes de les classes voldrien repetir-ho cada any.
- La classe de cinquè ha valorat que n'hi havia poques; l'any vinent n'hauríem d'enviar més.

2. Valoració de l'activitat dels retrats de la Festa del Dibuix

- Va ser una experiència molt interessant.
- Va ser molt bonic fer una feina tots junts al pati.
- Ens va agradar compartir una estona de treball amb els altres companys de l'escola.
- Va ser una manera molt bona de relacionar-nos.
- Vam descobrir coses sobre què vol dir fer retrats.

3. Altres temes demanats per les classes

- Recordem que hem de tenir cura dels espais comuns perquè s'embruten i es fan malbé.
- Una classe comparteix amb nosaltres les normes que ha acordat en el seu consell.
- Algunes classes es queixen del tracte que reben dels més grans, sobretot quan hi ha algun petit accident a la pista. Hem quedat que recordarem com ens hem de cuidar els uns als altres.
- Les aixetes del segon pis s'han de revisar.
- El tobogan del pati dels petits està fet malbé i els nens es poden fer mal.
- Recordem que els patinets no s'han de deixar a l'escola.
- Els alumnes de la classe de quart ens expliquen que tenen una bústia per a les propostes del consell.

4. Temes per al proper consell

- Pensar dues accions, actituds, etc., que ens ajudin a millorar l'ambient a l'escola i fer propostes de com podríem fer-les visibles.

En aquesta reunió es parla de les propostes que porten els representants de les classes o del claustre. Del consell d'escola surten propostes que s'hauran de tractar en els consells de classe. Així, el consell d'escola dinamitza els consells de classe, però també és dinamitzat per aquests.

Al llarg d'aquests anys hem observat que hi ha temes molt recurrents i cíclics: cura dels lavabos, com es va pels passadissos, respecte dels grans cap als petits durant l'esbarjo, etc. En el consell d'escola també es preparen i valoren les festes i activitats de l'escola: Carnestoltes, Sant Jordi, sortida a la platja, etc. A final del curs passat es va fer la proposta que tothom enviés una postal a l'escola durant les vacances d'estiu per tal de tenir-les totes penjades quan arribés el setembre, i en aquest darrer curs hem reflexionat molt especialment sobre l'ambient que es respira entre les persones del centre.

Els consells de classe i el d'escola són un moment d'escolta activa, d'aprendre a posar-se en el lloc dels altres. Els infants poden exposar-hi raons, explicar-hi sentiments i anar elaborant criteris propis que els serveixin per actuar amb coherència i responsabilitat. Es tracta d'entendre que davant un conflicte no serveix el "jo guanyo, ell perd", sinó que ens interessa arribar a un acord de "tots dos guanyem".

L'autonomia i la confiança en un mateix o en els altres, sempre lligada a la responsabilitat, no és una cosa que es pugui aprendre a través de la lliçó d'un manual o de l'explicació molt ben preparada d'un mestre. Una persona va progressant en tots aquests aspectes a mesura que es troba amb situacions que li ho permeten. L'escola, com a lloc de convivència entre persones de diferents edats i diferents papers, és un marc molt adequat.

Des de fa anys, l'alumnat de sisè de l'escola Barrufet participa en l'Audiència Pública als nois i noies de Barcelona. Aquest any, el tema de treball ha estat "La participació d'infants i joves", i una de les activitats que s'han fet ha estat re-

flexionar sobre els consells de classe i d'escola. Això és el que han escrit:

- És una manera perquè tothom pugui donar la seva opinió sobre temes col·lectius i participar en l'organització de la vida a l'escola.
- Amb el consell aprenem a tractar temes col·lectivament, a escoltar els altres i a respectar opinions diferents de la nostra.
- Podem parlar de les coses que ens preocupen.
- És positiu parlar davant de la classe perquè t'ajuda a perdre la vergonya de parlar en públic.
- Aprenem a resoldre problemes amb l'ajuda d'una persona adulta.
- En el consell de classe diem la nostra opinió individual i arribem a una opinió de grup, que és la que portem al consell d'escola.
- Hem de pensar en tota l'escola, no només en nosaltres.
- És una manera de millorar amb el grup.
- Es resolen conflictes que no s'han solucionat en el moment. Així no calen baralles.
- Millorem l'escola. La fem més del nostre gust.
- En el consell d'escola, grans i petits som igual d'importants.
- Si no tinguéssim els consells de classe i d'escola hi hauria problemes que no sabríem com solucionar.
- Seure en rotllana ens permet veure'ns les cares, crea visió de grup.

No volem donar la idea que el consell d'escola és una activitat tancada i resolta; com la majoria d'intervencions pedagògiques, està subjecte a la revisió constant i hi anem introduint canvis per anar-ne millorant la dinàmica. L'objectiu final és anar formant ciutadans crítics i responsables que sentin que formen part d'un col·lectiu (en aquest cas, l'escola).

Equip de mestres de l'escola Barrufet,
curs 2011-2012
www.escolabarrufet.cat